Biblioteca „Generaţia Nouă“ №. 8.

Memoriul
Studenţilor dela Galata
către
M. Sa Regele.

IAŞI, 1925.

Cuvânt lămuritor.

Printre măsurile luate de guvern pentru prigonirea mișcării naționale de apărare împotriva Jidanilor, a fost și aceea a arestării nedrepte a studenților Moța, Gârneață, Popescu și Mironovici, pe cari i-a ținut închiși 2 luni în temnița Galata de lângă Iași.

E proaspătă în amintirea tuturor lupta pe care acești studenți au trebuit s'o ducă cu guvernul și organele Justiției, pentru a-și câștiga Dreptatea lor: o grevă a foamei de 11 zile, în urma căreia au fost eliberați din închisoarea în care erau ținuți pentru a le distruge sănătatea și a le răpi forțele de luptă.

*In cursul deținerii lor, acești studenți au înaintat un Memoriu M. S. Regelui, pentru a obține Dreptatea ce li-o refuzau guvernul și organele Justiției. Memoriul n'a ajuns însă la Maiestatea Sa! N'a ajuns tocmai din cauză că în el se arăta clar și precis întreaga problemă a „mișcării studențești": **ce e lupta studenților; ce sunt represiunile guvernului; cari sunt perspectivele vii-***

torului; care e datoria celor ce străjuesc destinele naţiei româneşti.

Pentru-că acesta e conţinutul Memoriului studenţilor dela Galata, socotim că ***Românii trebue să-l cunoască cu toţii,*** *şi îl dăm astfel publicităţii, ca un document care oglindeşte problema de viaţă a naţiei noastre:* ***lupta de apărare împotriva Jidanilor.***

Şi avem nădejdea că, ajungând să cunoască adevărul, ***Românii îşi vor înţelege datoria:*** *de a nu mai răbda nici o zi robia Diavolului ucigător de oameni.*

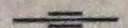

Maiestate!

Studenţii mai jos semnaţi, aflându-ne în Inchisoarea Galata din Iaşi, arestaţi sub învinuirea imaginară de urzeli criminale, văzând nedreptatea, uneltirile şi provocările la care suntem expuşi încontinuu, atât noi cât şi studenţimea română, ne îndreptăm cuvântul nostru către Măria Ta.

De mai bine de doi ani, ţara întreagă se găseşte într'o continuă încordare, provocată de mişcarea naţională a studenţimii tuturor Universităţilor româneşti. Ea a însemnat glasul miilor de copii ai Românilor, cari se vedeau desmoşteniţi în propria lor ţară, de către un neam strein invadator. Ea eră glasul a 30.000 de tineri intelectuali, cari chemau pe conducătorii naţiei la cunoştinţa unei realităţi cumplite; ea eră strigătul de alarmă al naţiei înşăşi, care îşi vedea primejduită existenţa.

Mişcarea studenţimii, ca ori-ce mişcare, a avut şi ea părţile ei neplăcute multora, şi în special autorităţilor şi guvernului. Deoarece însă ea nu eră produsul voinţei câtorva, ci manifestarea naturală a unui organism naţional bolnav, singura cale care ar fi putut înlătură a-

ceste menifestări, nu ar fi putut fi alta decât tratarea în mod sistematic a boalei care le producea. Inlăturând cauza, s'ar fi înlăturat efectul.

Dar guvernul nu a privit lucrurile în această lumină a logicei, ci a încercat, prin forță și teroare, să distrugă aceste manifestări naturale, fără a înlătura însă cauza lor. Această politică cu totul irațională, a dus la dureroasele rezultate de până acum, și *ar fi desigur cauza unor și mai grave conflicte în viitor.* Căci mișcarea națională a studențimii confundându-se cu interesele de viață ale națiunii noastre, *politica de înăbușire a mișcării înseamnează:* ***lupta guvernului cu nația,*** la ale cărei interese a fost chemat să vegheze. *Așadar: în loc de a vindeca boala nației, guvernul a crezut de bine, pentru potolirea lucrurilor, să-și măsoare puterile cu nația însăși, crezând că o poate învinge, și că, învingând-o, ar ajunge la vre-un rezultat bun. Această luptă trebue să înceteze,* și nu poate înceta decât *acordând nației libertatea nestânjenită de a-și apăra interesele,* pe căile legale ce-i stau înainte. Căci *dacă lupta aceasta va continua,* cum a început și se duce de doi ani de zile, — nația fiind silită a se apără împotriva loviturilor guvernului ei, — *sunt de neînlăturat desnodămintele cele mai dureroase,*

determinate de invincibile legi naturale. Căci *legea conservării ființei nației,* pretinde neapărat ca nația să iasă biruitoare din luptele ei cu cei cari îi compromit existența, — ori-ce jertfe ar cere această victorie, și peste ori-câte desnodăminte dureroase ar trebui să se treacă.

Urmând această politică greșită, de luptă cu nația, pentru înlăturarea mișcării naționale, guvernul a creiat următoarea situație în țară:

In trecutul apropiat: *o încordare crescândă între nație și guvern, paralel cu o serie progresivă de protestări și reacțiuni, chiar violente, ale nației provocate și încălcate.*

Cererile adresate în nenumărate rânduri Parlamentului și guvernului, pe căile cele mai pașnice, în cadrul legilor, *au fost nesocotite și disprețuite* cu o lipsă de tact, cu o lipsă de răspundere și cu o lipsă de înțelegere voită a situației care se creia. Glasul nostru limpede, care cerea dreptate pentru Neam, a fost luat în batjocură, apoi înăbușit cu forța brutală când își arătase indignarea. Politica guvernului de a stârpi efectele fără a se interesa de cauză, fu astfel inaugurată.

Nația însă, care are dreptul să trăiască, care nu poate să consimtă la moartea ei, *și-a cerut cu mai multă putere drepturile.* Cetățeni

din toate straturile societăţii, enervaţi de atitudinea indolentă a guvernului, au început a-şi unì glasul cu acela al studenţimii. Zadarnic! *Răspunsul guvernului a fost: înăsprirea sistemului teroarei, ilegalităţile, suspendarea celor mai elementare libertăţi şi provocările cele mai brutale.* Acum începù adevăratul calvar al studenţimii luptătoare: am fost scoşi din căminuri şi cantine şi aruncaţi pe drumuri; am fost eliminaţi; toate întrunirile noastre şi ale cetăţenilor, a căror libertate este garantată de Constituţie, au fost oprite prin călcarea flagrantă a legii; armata ne bătea cu armele de cari ne slujiserăm noi şi părinţii nostri pentru făurirea victoriilor pe câmpiile de bătae; poliţia îşi făcea un titlu de onoare şi de merit din schingiuirea şi prigonirea noastră (de exemplu studentul Manoliu dela Iaşi a murit în urma bătăilor primite la poliţie şi mulţi alţii au rămas cu sănătatea zdruncinată); bisericile ni-se închideau (cum s'a făcut cu Mitropolia din Iaşi, çare a fost de două ori închisă studenţimii care mergea să facă un parastas pentru colegii căzuţi pe câmpul de onoare); însuşi congresul profesorilor universitari a fost violentat şi batjocorit de poliţie, în toamna anului 1923, la Iaşi.

Paralel cu această persecuţie şi încordare crescândă, *izbucniră protestări şi reacţiuni mai*

energice din corpul luptătorilor naţiunii, ca un avertisment. Totuşi, toate au fost în zadar. Guvernul ţinea să-şi continue şi mai aprins lupta inaugurată împotriva mişcării naţionale, iritat că nu o poate înăbuşì mai repede.

După toate acestea, studenţimea, văzând că toate cererile ei adresate conducătorilor ţării fuseseră respinse şi că nu mai poate nădăjduì nimic dela aceştia, — nu capitulă, ci îşi întoarse glasul către mulţimea cetăţenilor, *către poporul românesc*, chemându-l la conştiinţa realităţii şi la o luptă naţională paşnică şi constituţională, de izbânda căreia îşi văzù legată ultima nădejde de împlinire a idealului ei superior. Mişcarea luă astfel un nou avânt, şi mai neplăcut guvernului, cadrul luptei studenţeşti se lărgì, contopindu-se cu marea mişcare de apărare naţională a întregului popor românesc.

Aceasta este faza de astăzi a mişcării.

In prezent: *Incordarea dintre naţie şi guvern a devenit şi mai acută şi îngrijorătoare. Guvernul*, — văzând intinderea şi întărirea mişcării pe care să străduise atâta timp s'o înăbuşe, fără a isbuti, — *a început să aplice*, consecvent politicei sale iniţiale, *sistemul exterminării radicale a mişcării naţionale*, convins fiind că, de astădată cel puţin, va eşì biruitor din lupta sa cu naţia.

S'a procedat şi se procedează astfel la o serie întreagă de înscenări şi provocări la adresa studenţimii şi a cetăţenilor, pentru a-i scoate din răbdări, şi pentru a da posibilitatea autorităţilor de a-i pune în faţa baionetelor soldaţilor, sau între patru ziduri de temniţă, sau în faţa agenţilor de poliţie turmentaţi de băutură.

Exemple: actuala noastră deţinere în arest fără nici o vină, pe baza unei înscenări; sau exemplul bine cunoscut: în ziua de 30 Mai a. c., 60 studenţi dela Iaşi au fost luaţi dela lucru şi bătuţi la tălpi în beciurile poliţiei, în văzul tuturor organelor poliţieneşti, sub pretextul că ar fi „complotat", ceea-ce s'a desmin-ţit ulterior.

Toate aceste sisteme de provocare şi reprimare n'au putut duce decât la desnodăminte fatale, dintre cari cel mai recent este „cazul Manciu".

Pe lângă aceste atacuri directe, s'a pornit apoi o întreagă urgie de măsuri anticonstituţionale, pentru înăbuşirea oricărei propagande naţionale, ca de pildă: oprirea studenţilor de a merge la sate pentru propovăduirea credinţelor naţionale, interzicerea întrunirilor, suspendarea ziarelor, confiscarea materialului de propagandă, iar acum mai în urmă aducerea în

Parlament a două proiecte de lege, făcute special pentru a stârpi ori-ce manifestare de mişcare şi propagandă naţionalistă creştină.

Politica iraţională şi funestă, de *luptă cu naţia*, pe care a înaugurat-o guvernul încă de mai bine de 2 ani, este aşadar azi în plină desfăşurare şi urcă repede spre culmea decisivă.

Maiestate!

Luptătorii mişcării naţionale nu pot renunţa la lupta lor, căci aceasta ar însemna renunţarea naţiei româneşti la viaţa şi fiinţa sa, adică o laşă sinucidere. In felul cum se înfăţişează azi mişcarea naţională, ca o supremă încordare şi luptă între naţiune şi guvern, perspectivele de viitor ale mişcării ne lasă să întrezărim inevitabile conflicte grave, cari ar aduce mari suferinţe organismului naţional.

Aceste dureroase suferinţe viitoare ale naţiunii care e pusă sub oblăduirea Măriei Tale, *pot fi evitate numai dacă guvernul părăseşte politica sa iraţională de împiedecare a liberei desfăşurări a mişcării naţionale în cadrele constituţionale, adecă dacă părăseşte* ***politica luptei cu naţiunea*** care reacţionează pentru a-şi apăra existenţa.

Aşadar: ***caracterul paşnic al mişcării naţionale e condiţionat de libertatea ei.***

Proiectele de lege ţariste, cu înfiinţarea surghiunului, cu suprimarea libertăţilor cetăţeneşti, apoi arestările ilegale, deţinerea prelungită în închisori pe nedrept, bătaia şi teroarea, înscenările de comploturi imaginare, şi toate celelalte încercări de exterminare a mişcării naţionale, — pe care le vedem desfăşurându-se sub ochii noştri, neînfierate şi neîmpiedecate de nimeni, — ne inspiră o profundă îngrijorare. Căci ne dăm seama că aceasta înseamnează că mişcarea naţiunii va fi întovărăşită de desnodăminte dureroase, pe cari noi nu le dorim.

De aceea, azi, în ceasul al unsprezecelea, în faţa dureroasei răspântii care nu ne oferă decât două căi, cea a capitulărei pierzătoare de neam, şi cea a luptei cu grele jertfe şi suferinţi pentru Neamul românesc, — cuprinşi de îngrijorare, conştienţi că aceste jertfe şi suferinţi grele pot fi încă evitate, şi doritori de a ni-se deschide o a treia cale de luptă, cu pace şi linişte pentru ţară, — ne îndreptăm către părinteie nostru, primul Rege al tuturor Românilor, şi aducând la picioarele Tronului nehărmuritul nostru devotament, cerem scutul şi

sprijinul Măriei Tale pentru Naţia românească şi apărătorii ei.

IAŞI, în Inchisoarea Galata, la 29 Nov. 1924.

Ilie Gârneaţă
student în Drept, Iaşi;
Preşedintele „Asociaţiei Studenţilor Creştini" din Iaşi;
ofiţer de rezervă.

Ion I. Moţa
student în Drept, Iaşi;
Preşedinte de onoare al Centrului Studenţesc „Petru Maior" din Cluj.

Teodosie Popescu
student-teolog, Cernăuţi;
Preşedintele studenţimii române din Cernăuţi;
ofiţer de rezervă.

Radu Mironovici
student-inginer, Iaşi;
Secretar General al societăţii academice „Avram Iancu" din Iaşi;
ofiţer de rezervă.

Studenţimea română din toată ţara s'a afiliat la acest memoriu, însuşindu-şi-l şi susţinându-l atât în faţa Maiestăţii Sale Regelui cât şi a Naţiunii româneşti.

Prețul 5 Lei.